

שנה יח'

ויזרע יצחק

פרשת "וירא"	יוצא לאור ע"י מדרשת	זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
הפטרה: "ואשה אחת"	"ויזרע יצחק"	כניסה	16:09	16:25	16:17
יז' חשוון תשפ"ו	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יציאה	17:22	17:24	17:22
		ר"ת	18:01	10:58	17:59

הג'גים לפרשת השבוע

"ואברהם הולך עמם לשלום" (בראשית יז טז)

אמרו חז"ל על הכתוב: "ואברהם הולך עמם לשלום" שאברהם הלך ללוותם. אומר רבינו החיד"א ב"פני דוד" שמנהג העולם ודרך הארץ היא שהאורח יאמר לבעל הבית שלא יטרח עוד ללוותו. ואז בעל הבית יאמר לו "לך לשלום". ואילו כאן, אברהם אבינו מלווה את האורחים וממתין שהאורחים יאמרו את דברם, אך האורחים שתקו ולא אמרו דבר, מדוע? הם סברו שאם יאמרו לאברהם, כפי שמצופה מהם, שלא יטרח ללוותם, הרי שאברהם ישיב להם "לכו לשלום" דבר שיגביל אותם ולא יוכלו להשחית את סדום. כי לאחר שאברהם יאמר "לכו לשלום" יהיה זה בבחינת "ותגזור אומר ויקם לך" שנאמר בצדיקים, כלומר צריך שהליכתם תהיה לשלום ולא להזיק. ומשום כך אברהם היה מלווה אותם, והם עצמם נעשים כאיש אשר לא יודע סדר העולם. ובכל זאת אברהם מרוב ענוותנותו המשיך ללוות אותם. זהו שנאמר "ואברהם הולך" בלשון הווה.

"ויכך ה' כאשר כלה לדבר ואברהם שב למקומו" (בראשית יז כג)

אומר ה"משך חכמה" שמה שאמר הכתוב: "ואברהם שב למקומו" מרמז למה שאמרו חז"ל: "גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה" (שבת קכז). שהרי אברהם היה עסוק בהכנסת אורחים. ומה שנאמר עליו אחרי שסיים לדבר עם השכינה שהוא שב למקומו, הכוונה היא שהוא שב למדרגה הגבוהה שהיה בה מקודם. כי לא יתכן לומר על אברהם ששב למקומו כלומר ירד למדרגתו הנמוכה שהיה בה, כי אברהם היה הולך תמיד קדימה ממעלה למעלה.

"ויאמר ה' הזה האיש והעצים ואיה השדה לעולה" (בראשית כב' י)

מבאר רבינו בחיי שעל שאלה זו של יצחק השיב אברהם "א-להים יראה לו השדה לעולה בני". וממנה הבין יצחק שהוא בעצם העולה ואף על פי כן נאמר: "וילכו שניהם יחדו" למרות שכבר הזכיר הכתוב קודם "וילכו שניהם יחדו". כי כשנאמר בפעם הראשונה "וילכו שניהם יחדו" יצחק לא ידע שהוא העולה וכשנאמר בפעם השנייה: "וילכו שניהם יחדו" בא הכתוב ללמד שיצחק התרצה בדבר והלכו שניהם יחדו בכוונה אחת זה לשחוט וזה להישחט. ונשאלת השאלה, כוחו של מי גדול יותר? ומי משניהם הגדיל לעשות? האם אברהם שבא לשחוט את בנו במו ידיו, או יצחק שהפקיר את עצמו להישחט? יש שאמרו שכחו של אברהם גדול יותר מכוחו של יצחק לפי שקל יותר לאדם להפקיר את עצמו למיתה מאשר אב שבא לשחוט את בנו, שאם לא תאמר כן, מדוע צווה הקב"ה את אברהם לשחוט את בנו ולא צוה את יצחק להרוג את עצמו ותבוא המצווה ליצחק? אלא בוודאי זו ראייה שגדול כוחו של אברהם יותר מיצחק. ויש מי שאמר שכוחו של יצחק גדול יותר כי אברהם הצטווה מפי הקב"ה ויצחק הצטווה מפי אביו ולכן גדול כוח האמונה של יצחק יותר משל אברהם. רבינו בחיי דוחה את הדעה השנייה ודעתו כדעת האומר שכחו של אברהם גדול יותר משום שנכון שיצחק לא הצטווה ישירות מפי הקב"ה אך הוא יודע שאביו הוא נביא ויש חובה לשמוע אל הנביא כשם שיש חובה לשמוע מפי הקב"ה שהרי דבר הנביא הוא דבר ה' ככתוב: "והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אנכי אדרוש מעמו" (דברים יח). וזו הסיבה שהקב"ה ציוה את אברהם ולא את יצחק להראות שגדול כוחו של אברהם.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

שולמית רבקה בת אסתר נלב"ע טו' טבת תשפ"ה   מרדכי נאור בן צביה ז"ל נלב"ע טז' ניסן תשפ"ה
יוסף בנימין בר חביבה נלב"ע יט' חשוון   פרלה לוטאט בת סימנה נלב"ע כב' חשוון

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

"וירא ויריץ לקראתם" (בראשית י"ז ב')

"גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה" (שבת קכז).

רבי איזיל חריף נכנס אצל אחד מעשירי סלונים, שהיה ידוע בקמצנותו המופלגת, להתרימו לצרכי צדקה. כיון שנודע לאותו עשיר שרבי איזיל נכנס בשער ביתו, מיהר והסתתר בתוך אחד הארונות שבבית. אולם, עיניו החדות של רבי איזיל הבחינו בכך והוא פנה אל אנשי הבית ואמר: כל ימי הייתי מתקשה להבין פשר דברי חז"ל: "גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה" אבל עתה הדברים ברורים היטב. שהרי משה רבינו - בראותו את זוהר פני השכינה בדמות הסנה הבורח, נאמר עליו: "ויסתר משה פניו" לא הסתיר אלא את פניו בלבד, ואילו בעל הבית שלנו, כשמדובר בהכנסת אורחים הוא מסתיר את כל כולו בתוך ארון.

"יקחו נא מעט מים ורוצו רגליכם והשעו תזות העץ" (בראשית י"ז ד')

שואל ה"אלשיך" הקדוש מדוע אמר אברהם "יקח", על ידי שליח ולא אמר "אקח" בעצמו? מה גם שאמרו חז"ל (מובא ברש"י) שמה שעשה אברהם על ידי שליח הקב"ה שילם לבניו גם על ידי שליח שנאמר: "וירם משה את ידו ויך את הסלע" (במדבר כ') ומה שעשה אברהם בעצמו, שילם הקב"ה לבניו בעצמו, כמו שאת הלחם הביא אברהם בעצמו כך גם הקב"ה נתן על ידו כאומרו: "הנני ממטיר לכם לחם מחר". ואם כן מדוע נהג כך אברהם? מדוע לא נתן גם את המים בעצמו? ומתרץ על פי מה שאמרו חז"ל במדרש, שאברהם חשש שמא האורחים הם ערביים העובדים לאבק שעל רגליהם, לכן גם צווה שירחצו את רגליהם. היות ואלו היו ספקותיו, נמנע אברהם מלשרת את האורחים בשירות הנעשה בעוד העבודה הזרה נמצאת על רגליהם, אבל אחר שניטתה מהעבודה הזרה עשה הכל בעצמו.

"ויכלאו למצא הפתחו" (בראשית י"ט יא')

מעיר ה"ספורנו" שאף על פי שאנשי סדום היו מוכים בסנוורים בכל זאת הם התאמצו וטרחו למצוא את הפתח כדי לשבור את הדלת וזה מזכיר את מאמר חז"ל ש"רשעים אפילו שעומדים בפתחו של גיהנם אינם חוזרים בתשובה.

"וזתן ובניך ובנותיך" (בראשית י"ט יב')

"מי משלך עוד בעיר חורן מאשתך ובנותיך שבבית, אם יש לך חתן או בנים ובנות הוצא מן המקום" (רש"י) מבאר הרמב"ן שזכותו של לוט היא זו שהצילה את הבנים, הבנות והחתנים של לוט, ולא כפי שחשב אברהם שהקב"ה "מית צדיק עם רשע". וודאי שמה שהציעו זאת המלאכים ללוט היה על דעת הקב"ה, כי הם הסכימו להציל גם את צוער לבקשתו של לוט. תירוצ נוסף הוא משום הכרת הטוב של המלאכים ללוט על האירוח שארחם, כי זה דבר מתבקש מוסרית להציל בעל הבית וכל אשר לו, כפי שעשו המרגלים ששלח יהושע (יהושע ו' כג) שהצילו גם את כל המשפחה של רחב שאירחה אותם. ובמדרש נאמר: "לוט על ידי שכבד את המלאך נשא לו פנים"

"וה' פקד את עירה כאש" (בראשית כא א')

"כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה... דכתיב: 'ויתפלל אברהם אל הא-להים וירפא א-להים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו'. וכתיב 'וה' פקד את שרה כאשר אמר', כאשר אמר אברהם אל אבימלך" (ב"ק צב).

אומר ה"אור החיים" הקדוש שאכן מה שגרם לפקידתה של שרה היא תפילתו של אברהם על אבימלך, אם כך למה צריך את הבטחתו של הקב"ה לאברהם שייתן לו בן?

מתרץ ה"אור החיים" הקדוש שהבטחה זו של הקב"ה היא זו שזימנה לו את המצוה שסגולתה היא ששרה תיפקד וזוהי התקיימה ההבטחה, לכן אמר הכתוב: "כאשר אמר", כלומר, האמירה שאמר הקב"ה היא גרמה שזדמן לאברהם דבר שבזכותו נפקדה שרה, כי כאשר הקב"ה רוצה להטיב עם אדם הוא מזמן לו מצוה שסגולתה היא הטובה המבוקשת, וראיה לכך היא העובדה שעוד קודם ההבטחה להיפקד בבן הזדמן לאברהם מעשה עם פרעה שהוא דומה למעשה עם אבימלך, ולא ראינו שעצר הקב"ה כל רחם בבית פרעה כדי שאברהם יתפלל עליו.

"ויאמר אברהם אברהם" (בראשית כב' יא')

אומר ה"כלי יקר" שהמלאך חוזר על שמו של אברהם פעמיים לפי שבשעה שעסק אברהם במצוה של עקידת בנו הוא היה כל כך טרוד במצוה לגמור אותה כהלכתה עד שלא שם לב לקול הקריאה, לפיכך הוצרך המלאך לקרא שנית בשמו, לכן כפל הכתוב ואמר "אברהם אברהם", מה שאין כן בפעם הראשונה שהמלאך פונה אל אברהם, שאז אברהם לא היה טרוד עדיין במצוה לכן קרא המלאך בשמו רק פעם אחת.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם:

פורטונה בן חמו בת סימונה, פרלה ביטון בת שמחה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת אחרי ערבית לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315